

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrçi, 1639

Capvt Decimvm. Discussus error Ioannis Placentij quoad titulum Principis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

venditum quod nullatenus proprio motu sic alienare potuit, Regia sibi autoritate resarciat. Et anteriùs adhuc Guilielmus & Henricus ambo Romanorum Reges, ille anno 1254. Idib. Ianuar. hic 13. Kalend. Februar. 1231. Henricum & Ioannem Episcopos Leodienses vocant dilectos Principes & consanguineos suos. Illis posteriùs alius Carolus 6. Kalend. Decemb. 1346. in Priuilegiorum confirmatione, inquit, Precibus fidelis nostri Principis Engelberti Leodiensis Episcopi inclinati, omnes Libertates, Donationes, dona, Priuilegia à Diuis Imperatoribus & Regibus concessa Episcopo & Ecclesiæ Leodiensi confirmamus.

CAPVT DECIMVM.

Discussus Error Ioannis Placentij quoad titulum Principis.

IOannes Placentius professione Monachus qui tempore Erardi de Marka Episcopi & Principis Leodiensis Ecclesiæque Romanæ Cardinalis, vixit, & lucubratiunculas suas ei dicauit in Epitome vitarum Pontificum Leodiensium in rebus gestis Henrici vigesimi quinti Episcopi, Lotharingiæ Ducis ex matertera Godefridi Bulloniensis, filij, qui anno 1075. Theoduino Bauriæ Ducis filio in Episcopatu successit & anno 1091. decessit, transeunter & perfunctorie hæc verba reliquit. Eâ tempestate nullus erat locus tutus à latrocinijs & strage: Vnde Antistes Concilium Primatum aduocauit, & sanctam cum ijs pacem pepigit: inuentaque condi-
tione

Q

tione Marchiarum, Comitatum, Dominiorumque se defenforem & Principem scripsit & Satrapas ordinavit. Ex his verbis quidam exploratores, hastas pro carduis (vt olim iuxta Mænia Parisiensi obequitans miles) cernentes, initium & originem Principatus credunt aut fingunt detexisse. An inusitata Stratonis sagacitate Orientem primi Solem sunt commonstraturi in occasus regione? Nodum hunc, si modo nodus est, enodemus. Placentius imprimis non est alicuius classis & autoritatis scriptor, isque Neotericus, qui compendiosos commentarios ex vberioribus diuersorum manuscriptis aut quibusdam impressis indiscriminatim, nec magno ubique iudicio contraxit. Religiosum Religioso opponamus. Is est Ægidius Aureæ Vallis Monachus natione Leodiensis vir pro æuo suo eloquens, (etsi stili minùs terfi) & Historicus non contemnendus, trecentis propè Placentio antiquior annis, qui latiùs & distinctiùs hanc ipsam rem describit, hoc modo. — Repleta fuerat hæc terra sanguine occisorum, terra absque governatore, terra indisciplinata, vnde timendum ne fortè maledicta: scriptum est enim, Maledicta domus indisciplinata. Quia vero disciplinæ fræno caruerant, non modo tot hominum cædes, sed incendia quoque & prædas continuas atque rapinas palàm fecerunt & ex magnis diuitijs multos ad inopiam & vsque ad mendicitatem redegerunt. Denique quocunq̃ veniebant in captionem inimicorum suorum tam crudeli morte torquebantur, vt mors eis melior esset, quam vita. Nam & humaniùs etiam tractarentur à Paganis. Vnde maximo dolore commotus Henricus Episcopus sæpè conuenit & multum

tum institit, vt Principes terræ Legem aliquam ponerent, cuius timore cessarent tot illa homicidia & cætera mala intolerabilia. Hi autem sunt Principes, Comes Namurcensis & frater eius Henricus, Comes Palatinus Marchio Comes Conrardus, Comes Henricus de Lembergk, Comes Henricus de Lache, Comes Arnoldus de Los, Comes de Louiniaco, Comes Cono de Horn. Horum omnium petitione consilio & voluntate decretum est vt à primo die aduentus Domini vsque ad exactum diem Epiphaniæ, & ab intrante septuagesima vsque ad Octauam Pentecostes infra Episcopatum Leodiensem nemo arma ferat, nisi fortè inde exiens ad alia loca, aut aliundè domum reuertens. Incendia, prædas, assultus, nemo faciat, nemo fuste aut gladio, aut aliquo armorum genere vsque ad collisionem membrorum aut interneccionem in quenquam defæuiat. Quod si hoc fecerit, homo liber, hæreditatem perdat, beneficio priuetur & ab Episcopatu pellatur. Seruus autem amittat omne quod habet, & dexteram perdat. Quod si culpati fuerint contra pactionem hanc, Liber, iuret cum duodecim, qui verò Liber non est, iudicio se purget, si tamen signa fuerint manifesta, alioquin cum septem se immunem esse probet: Hæc omnia Venerabilis Henricus Episcopus omnium consensu & collaudante omni populo infra Leodiensem Episcopatum teneri instituit anno 1071. sexto Kalendas Aprilis. Huc vsque Ægidius.

Explicatè in eandem Sententiam magnum Chronicon Belgicum. Cum nimix (inquit) fierent strages hominum & incendia multa & prædæ & rapinæ, eousque vt idcirco multi ad inopiam deueni-

Q 2

rent,

rent, Henricus Episcopus dolens, consilio Alberti Comitis Namurcensis de consensu omnium Primatum, Baronum, qui Ducatus, Marchias, Comitatus, Feuda Iudicialia tenent in Leodiensi Diœcesi ab Imperio descendencia, Pacem cum prædicto composuit, omnibus pauperibus & diuitibus, nobilibus & ignobilibus in dicto Episcopatu perpetuè profuturam. Vnde per eos ordinatum est, vt in festis & sacro tempore in Leodiensi Episcopatu nemo arma ferat, nemo prædas vel incendia faciat. Quod si fecerit homo Liber hæreditatem perdat & ab Episcopatu pellatur, Seruus autem amittat omne quod habet cum dextera & excommunicetur. Quæ Pax anno Pontificatus Henrici decimi quarti (puto legendum vigesimi quinti) in expeditione Romana per Henricum Regem Quartum & Principes confirmata, & Episcopo Henrico datæ literæ: sed Comes se & suam terram exemit ex hac Pace, & ideo hic Episcopus deinceps Pacificus vocatus est. Ita Chronicon. Ne cuiquam mirum videatur fieri vtrobique mentionem & distinctionem Liberorum & Seruorum cum iam de illo tempore mancipiorum & seruorum Christianorum vsus inter Christianos erat sublatus re ad ius naturæ reducta iuxta quam omnes liberi nascimur. Quia serui illi erant seruilis conditionis homines siue personæ conditionatæ seruitutis: Quamuis enim in tota ditone Christiana non sint serui corporis, supererant tamen (& aliquibus adhuc in Regnis & Prouincijs supersunt) homines conditionatæ seruitutis, nec poterant alienare bona nec de ijs testari sine consensu Domini, qui eis intestatò succedebat. Magis multò miremur quam strictum

ctum & rigorosum Dominium per multa sæcula Episcopus habuerit in ipsa etiam Leodiensi Ciuitate, quæ hodie tumidis libertatum buccinationibus passim luxuriat: cum, Placentio ipso testante, vsque ad Beatum Fredericum Episcopum mediatum Henrici successorem, qui anno 1128. fato functus est prædura Manus Mortuæ Lex durauerit, qua vnusquisque vita defunctus pignore redimi debebat, puta aut equo aut boue præstantiore aut supellectile precioso ad Domini arbitrium. Sed eam misericordia motus pius Antistes obliterauit. Alij hanc gratiam tribuunt Alberoni Episcopo qui anno 1140. corde punctus Capitulo consentiente feruile illud & atrox ius plebi remisit. Tanquàm crudele & inhumanum: quod Domino dextera manus cadaueri mortui hominis Plebei præfecta offerri deberet nisi arbitrario precio redimeretur. Ita vt procacissimo & seditiosissimo Plebeio in recordationem priscae fortis possit salutiferè reponi versus Iuuenalis

*Maiores primus quisquis fuit ille tuorum
Seruus fortè fuit.*

Nisi quod antiqua stirps pridem exaruerit, crebris cædibus, excidijs, & conflagrationibus Urbis absumpta, quæ postmodum nouorum inquilinorum incolatu fuerit sensim resecta. Quod verosimile videtur. Idem tamen semper populus, quamuis alij homines, & ab alijs orti parentibus. Quicquid sit, in omnes Ciues etiam liberos munificus fuit Princeps, qui grauem & indecoram seruitutis in quibusdam remanentem maculam è medio Populi sustulit. Et ab acceptis eiusmodi beneficijs,

ficijs, Dominium assertoris in dubium vocare; libertatem liberatori obtrectare? æthera resonare oporteret laudibus & præconiis Principum, exemplo Ciuitatum Græciæ, quæ munere T. Quintij Romani Ducis solutæ duro iugo Antiochi Regis, ad recitationem Senatusconsulti in ludis Istmiis, quo pristini sui iuris esse iubebantur, suis applausibus & latis acclamationibus sic aërem impleuerunt, vt aues præteruolantes deciderent. Quo vultu hæc cerneret aut audiret Adrianus Imperator, qui fortè è palatij fenestra videns seruum suum cum duobus Senatoribus ambulans, misit qui colaphum impingeret, adiecto, Noli ambulare cum ijs quorum aliquando potes esse seruus. At placidè ad Placentium, nescio an doctis & eruditis placentem, reuertamur. Henricus eo nomine Primus, Episcopus patrem agens patriæ vt cædes & latrocinia nimis frequentia impediret queis Patria à grassatoribus è confinio confluentibus infestabatur, conuocauit Concilium Primatum. Quos Primates putas? Leodicensis Prouinciæ? Nequaquam ad illos hæc conuocatio tetendit. Primates fuere, finitimi Duces, Marchiones, Comites, Barones, quoad certa quidem Dominia & Feuda vassalli & Feudatarij Episcopi, quorum aliqui subditi, grassatorum in modum excurrebant in Patriam Leodiensem aut è quorum finibus prodibant. Cum illorum Primatum Feudatariorum Consilio & assensu Legem aduersus prædones & latrones territoriales tulit, interdicto, super alia, armorum vsu sub statutis pœnis. Quod ait conditione inuēta Marchiarum, Comitatum, Dominiorumque se defensorem & Principem scripsisse,

signi-

significat sub certis pactis & conditionibus foedus fuisse inuicem pro Patriæ tranquillitate initum: quorum pa-ctorum articulos licet scriptores non edant, fuisse tamen vtilis inde persuadeor, quod & Henricus Primus ab Imperatore Henrico Pacem eam confirmatam voluerit, & postmodum Henricus Secundus Episcopus qui in se-cunda expeditione Italica anno 1164. Fredericum Im-peratorem secutus, mortem oppetiit iteratam ipsius Fre-derici approbationem impetrauerit. Scripsisse verò se defensorem & Principem illarum Marchiarum & Comi-tatum, non quod se illarum dignitatum & terrarum Principem inscripserit, cum Ducatus, Marchionatus, Co-mitatus & Baronatus quilibet haberent suos veros Do-minos in quos Episcopus secularem Iurisdictionem non prætendebat, nisi fortè quatenùs quoad specialia feuda erant sui vasalli, nec tanti Principes eam vsurpationem fuissent laturo: verùm tanquàm magnum etiam & po-terentem Principem & tam salubris consilij & remedij primum & principalem authorem addixisse partes & munus Defensoris. Vnde vox Defensoris immediatè præcedens, vocem Principis ad se attrahit, & explicat. Quodque addit Eum ordinasse Satrapas: meritò fecisse interpretor, vt essent qui iussa & imperia exequeren-tur. Cum enim ius, hominum causa constitutum sit, inanes & vanæ essent Leges, nisi darentur earundem moderatores & administratores. Caue suspiceris, Satra-pias eo tempore incepisse. Ius legendarum Satrapiarum adhæret Regalibus, & illorum est species non ignobilis. Ab ortu Episcopatus, Mareſcallorum, Senescallorum, Præpositorum, Balliuorum & Castellanorum creatio & insti-

institutio ad Principem, eumque solum pertinet. Quidni? cum sit de Regalibus, vt dixi, & Regalia sint Principis solius. Neque arbitror Henricum Primum Episcopum assumpsisse nouum & differentem à prædecessoribus titulum: quod inde mihi manifestum fieri videtur, quia continua serie Episcopi omnes sese Episcopos Leodienses intitularunt, aliquando adiecta Comitatus Loffensis qualitate, ac deinceps post aliquot tamen sæcula, Marchionis Franchimontensis & Ducis Bulloniensis cumulatione. Scripsit autem (si modo scripsit) se Defensorem & Principem, quia in illo Pacto & foedere confœderatis Principibus defensionem & publicum auxilium est pollicitus. Haut me latet nonnullos Iudicij Pacis erectionem ad hunc Henricum Primum Episcopum referre, quasi anno 1071. inita, cum vicinis Principibus feuda quædam inferiora ab Ecclesia Leodiensi recognoscentibus, societate, nobilissimum illud tribunal instituerit, vt suis & vicinorum finibus incendiarios, ficarios, latrunculos & viarum grassatores arceret. Vt tribunal duodecim Parium Henricus erexerit, esse non potest: quandoquidem Carolus Magnus Parium & illustris Consistorij sit author. Sed Henricus illorum Iurisdictionem ad nouos distinctè casus extendisse potuit. Vt Principalis quidam genius & gratia in vultu, sermone, & moribus solet Principibus vt plurimum adesse, & eos etiam dissimulare conantes demonstrare: sic quædam iura ita irradiant, quæ sui fulgre Cimmerias inter tenebras occultatum Principatum detegerent. E quibus Iudicium Pacis esse videtur, non fallax symbolum Principalis & Regalis dignitatis.

tatis. Illo enim fulgore ad Supremi Principis lucem propinquo gradu acceditur. Romani Imperij quietem in cuius tranquillitate totius orbis salus consistit, nulli magis tueri conuenit quam Cæsari, & nihil æquè ad Principes pertinet quàm studium concordia, cum bellorum finis sit pax ipsa, imò & res præliorum benè disponantur, quoties in Pace tractantur, vt inquit Cassiodorus. Equidem Constitutione Pacis Publicæ, & Cameræ Imperialis ordinationibus, qui Pacem publicam armata manu hominibus coactis violant, poena proscriptionis seu banno Imperiali puniuntur, & ab omnibus impunè offendi possunt. Hocque edictum ad omnes pertinet, cuius Ecclesiastici non sunt immunes: nam ob fractæ Pacis delictum amittunt Regalia & Priuilegia quæ ab Imperio obtinent. Iudicium Pacis Episcopi Leodiensis ad normam Imperialis illius Constitutionis extitit, & tanquam fulmen cuiusdam Iouis tonantis, quod intra vniuersam Dioecesim vibrabatur in sicarios, latrones, & violentos bonorum alienorum inuadores: & eo perculsi fulmine, aqua & igne interdicebantur. Iudex erat Episcopus ipse, residens in folio iuxta Deiparæ virginis ædem, adstantibus Curia suæ Paribus, & Villico, cui præsto aderat Satellitium armatum, in promptam Decretorum executionem. Quisquis vidisset, Principem in Episcopo mox agnouisset, quod id Iudicij genus esset plusquam gladius Thesei, quem Egeus pater ab infantia non visum ex capuli aspectu recognouit. Amplitudinem Iudicij Pacis per totam Dioecesim olim fuisse diffusam, testantur adhuc instrumenta Compromissi & Sententiæ arbitralis Phi-

R

lippi

lippi Galliae Regis penult. Augusti 1333. in quem Adolphus Episcopus cum Ioanne Rege Boemiae & pluribus Comitibus ex vna, & Ioannes Dux Brabantiae cum suis adherentibus ex altera parte compromiserant, necnon Literarum aliquot Brabantiae Oppidorum 13. Octobris 1356. in manuscripto Codice inferatarum: Quae tanquam maceriae aut rudera indicant quale quantumque fuerit istud Tribunal: cuius rara apparent hodie vestigia.

Tantum cui longinqua valet mutare vetustas —

CAPVT VNDECIMVM.

*Expenditur audax Leodiensium Propositio in Lite Spirensi
Super Commendatione Politiae per Magistratum Ciuicum
Intrusa: Et in oppositum ostenditur Episcopi &
Principis Regimen esse omnium optimum.*

*Cum scelus admittunt superest constantia, quid fas
Atque nefas demum incipiunt sentire peractis
Criminibus.*

ITa vt plurimum fit. In ardore ipso peccandi, nubes quasi conscientiam obtegit, sub qua peccator frontem & ruborem ponit: at perpetrato semel scelere, redit quidam pudor, & poenitentia commissi. Secus prorsus isthic: & perpetuo ubique prauorum Politicorum vicio, qui cuncta sacra & prophana pessum habent, vt simbrias extendant. More Regis illius Lacedaemo-